



Broj: 5-040/23-1489/11

7. jula 2023. godine

Na osnovu člana 13 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija (SSlužbeni list CG", broj 41/18n) Ministarstvo zdravlja sačinilo je

### IZVJEŠTAJ

**o obavljenom konsultovanju zainteresovane javnosti, koje je sprovedeno u postupku pripreme Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda\***

Inicijativa, predloge, sugestije i komentare u početnoj fazi pripreme Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda\*, na osnovu Javnog poziva koji je objavilo Ministarstvo zdravlja, dostavili su:

- 1) JT international (JTI) i Plus doo iz Podgorice (zajednički predlog),
- 2) Svjetska zdravstvena organizacija - Kancelarija u Podgorici.

Pored navedenih subjekata, interesovanje za učešće u pripremi Zakona iskazao je i Philip Morris Montenegro doo, Podgorica

#### I. JT international (JTI) i Plus doo iz Podgorice

Predložene su izmjene u pogledu definisanja nesagorijevajućeg duvana kao posebne kategorije i diferencijacije istog u odnosu na ostale duvanske proizvode, kao i jasnije definicije prelaznih i završnih odredbi u odnosu na prelazni period prilagođavanja zdravstvenih upozorenja na pakovanjima duvanskih proizvoda.

Takođe, izražena je zainteresovanost za izmjene Zakona u smislu pojačane zaštite maloljetnika od izloženosti elektronskim cigaretama.

#### **1. Grijani, nesagorijevajući duvan**

Podaci pokazuju da su pušači širom svijeta zainteresovani za alternative duvanu koji sagorijeva i voljni su isprobati različite kategorije proizvoda sa smanjenim rizikom

– reduced risk products (RRP) <sup>1</sup>. RRP's proizvodi imaju potencijal da smanje zdravstvene rizike povezane s pušenjem. Grijani duvanski proizvodi (GDP) su najveći i najbrže rastući proizvod u RRP kategoriji. GDP sadrži duvan i stvara aerosol obogaćen duvanom koji se može udahnuti. Važno odlika je da duvan ne sagorijeva tokom upotrebe. Odsustvo sagorijevanja u GDP-u može se potvrditi kroz odsustvo paljenja, stvaranja toplote, pepela i oksidacije. Iako JTI priznaje da duvanski proizvodi bez sagorijevanja nisu bez rizika, sve je više dokaza koji potvrđuju da GDP stvara smanjene razine odabranih toksičnih supstanci (npr. WHO 9) u odnosu na cigarete, pa vjerujemo da GDP ima potencijal da bude manje štetan u odnosu na pušenje cigareta<sup>2</sup>.

Danas je regulatorno okruženje GDP-a veoma dinamično zbog novosti ove kategorije proizvoda i nekoherentnih regulatornih inicijativa na nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou. Vjerujemo da je za smanjenje nesigurnosti tumačenja i osiguranje ispravnog provođenja za kategoriju GDP važno razviti nedvosmisleni GDP regulativu.

GDP je novi duvanski proizvod koji se zagrijava kako bi se proizvela emisija koja sadrži nikotin i druge hemikalije, koju konzument zatim udiše. Važno je, kao što je gore spomenuto, odsustvo sagorijevanja, ključni element koji razlikuje GDP od cigareta i drugih duvanskih proizvoda za pušenje. Klasifikacija GDP-a kroz odsustvo sagorijevanja je opšte prihvaćena u državama članicama Evropske unije (EU). **Na primjer, Evropska obavezujuća tarifa i informacije (EBTI) klasifikuje GDP kao proizvod koji je namijenjen za inhalaciju bez sagorijevanja, odvojeno od cigarete.**<sup>3</sup>

Štaviše, većina država članica EU-a i Ujedinjenog Kraljevstva donijela je odluku da klasifikuju GDP kao „bezdimni duvanski proizvod” u svrhu regulacije i oporezivanja. Sudski sporovi u Njemačkoj<sup>4</sup> i Švedskoj<sup>5</sup> potvrdili su ovu klasifikaciju zbog odsustva sagorijevanja.

Predlažemo da se u članu 4 stav 1 tačka 7 modifikuju postojeće definicije „duvanskih proizvoda za pušenje” i „bezdimnog duvana” kako bi se osigurala artikulirana diferencijacija koja će dovesti do nedvosmislene kontrole kategorije. Tako bi se preciziralo da „bezdimni duvanski proizvodi su duvanski proizvodi čijom upotrebom se ne vrši sagorijevanje, uključujući nesagorijevajući duvan, duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje i duvan za oralnu upotrebu;

<sup>1</sup> Sutanto, E., Miller, C., Smith, D.M., O'Connor, R.J., Quah, A.C.K., Cummings, K.M., Xu, S., Fong, G.T., Hyland, A., Ouimet, J., et al. (2019). Prevalence, Use Behaviors, and Preferences among Users of Heated Tobacco Products: Findings from the 2018 ITC Japan Survey. *Int J Environ Res Public Health* 16

European Commission (2021). Special Eurobarometer 506. Attitudes of Europeans toward tobacco and electronic cigarettes Action on Smoking and Health (ASH). Fact Sheet: Use of e-cigarettes (vapes) among adults in Great Britain (2022)

<sup>2</sup> BMJ Heat-not-burn tobacco products: a systematic literature review (Jul 2018)

<sup>3</sup> EU TPD2 Delegated Directive (2022)

Kombinovana nomenklatura (2022.) GDP razvrstava se pod tarifnu oznaku 24 04 11 00 pod pojmom "udisanje bez izgaranja" znači „udisanje grijanom isporukom ili drugim sredstvima, bez izgaranja” (Chapter 24 (3))

<sup>4</sup> VG Braunschweig, Administrativni Sud Braunschweig, Odluka od 23.09.2021 – 4 A 23/19

<sup>5</sup> Forvaltningstratten i Stockholm Administrative Sud smatra da HEETS proizvod predstavlja bezdimni duvanski proizvod (2022)

## 2. Prevencija pristupa mladih

JTI snažno zastupa tvrdnju da maloljetnici ne bi smjeli koristiti niti kupiti GDP proizvode (ustaljeni naziv konzumacije: *vejping*), kao ni bilo koje druge proizvode od duvana ili nikotina.

Uspjeh prevencije pristupa mladih zavisi zajedničkom radu svih odgovornih institucija društva. Sprečavanje maloljetnicima ikakvog pristupa proizvodima za *vejping* ključno je za smanjenje potrošnje kod maloljetnika.

Kao odgovorna kompanija, implementiramo poslovne prakse i programe edukacije za trgovinu u cilju sprječavanja privlačnosti i prodaje *vejping* proizvoda maloljetnicima. Na snazi su stroge smjernice i upravljanje kako bi se osiguralo da se naši proizvodi plasiraju na tržište i da su usmjereni na postojeće odrasle pušače i *vejping* konzumente.

Ove smjernice, između ostalog, uključuju principe kako bi se osiguralo da naše oglašavnje, kako *on-line* tako i putem tradicionalnih kanala, ne privlači maloljetnike. Svaka komunikacija konzumenta se provjerava u skladu sa ovim smjernicama za sadržaj i sa našim globalnim marketinškim principima prije objavljivanja.

Prevencija pristupa mladih najbolje se može postići preventivnim programima u trgovinama, kao što su inicijative za „dokaz o starosti“ i poduzimanje mjera za zaustavljanje kupovine proksija. Gdje je moguće, sarađujemo s nacionalnim programima, na primjer, „We Card“ u SAD-u ili „No ID No Sale“ u UK. Cilj je podizanje svijesti o odgovornoj maloprodaji kako bi se edukovali i obučili zaposleni u maloprodaji da prepoznaju i spriječe pokušaje maloljetnika da kupe proizvode s starosnim ograničenjem. Podržavamo vlasti u odlučnoj provedbi zakona o provjeri starosti. Eliminisanje ilegalne trgovine takođe će značajno smanjiti pristup mladih duvanu i proizvodima za *vejping*.

Konačno, predlažemo preciznije definisanje rokova za implementaciju članova 70-71, na način da se proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su da istaknu i prilagode upozorenja u skladu sa članovima 42- 45 ovog zakona u roku od 36 mjeseci od dana donošenja propisa iz člana 44 stav 4 ovog zakona.

JTI izražava želju da bude dio Radne grupe koja će pružiti svoju ekspertizu u razvoju dobro promišljene regulative zasnovane na dokazima.

## **II. Svjetska zdravstvena organizacija - Kancelarija u Podgorici**

Predlog izmjena i dopuna Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda u Crnoj Gori

### **Član 1**

U Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda („Sluzbeni list CG”, CG”, br. 46/2019 i 48/2019 - ispr.) u članu 3, stav 1, u zagradi, nakon riječi „žvakanje” dodaje se, duvan za oralnu upotrebu.

### **Član 2**

U članu 5, stav 1, poslije riječi „proizvoda”, a prije riječi „obuhvataju” dodaje se, i novih duvanskih proizvoda, bezdimnih duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta, posuda za ponovno punjenje, biljnih proizvoda za pušenje i sličnih proizvoda koji sadrže nikotin.

### **Član 3**

U članu 6, na kraju stava 4 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: i sličnih proizvoda, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje, biljnih proizvoda za pušenje, novih duvanskih proizvoda, kao i bezdimnih duvanskih proizvoda, uključujući duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje i duvan za oralnu upotrebu.

### **Član 4**

U članu 9, na kraju stava 1 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: kao i bezdimnih duvanskih proizvoda, novih duvanskih proizvoda i biljnih proizvoda za pušenje.

### **Član 5**

U članu 10 na kraju stava 1 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: novih i bezdimnih duvanskih proizvoda, uključujući duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje i duvan za oralnu upotrebu, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje kao i biljnih proizvoda za pušenje, licima mlađim od 18 godina. Stav dva ostaje isti.

### **Član 6**

U članu 11, u stavu 1, nakon riječi „proizvoda” dodaje se: novih i bezdimnih duvanskih proizvoda, uključujući duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje i duvan za oralnu upotrebu, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje kao i biljnih proizvoda za pušenje.

### **Član 7**

U članu 12, tačka 1), nakon riječi „proizvoda” dvije tačke se zamjenjuju zarezom i dodaje se: novih i bezdimnih duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje, kao i biljnih proizvoda za pušenje:.

## Član 8

Član 14, stav 1 i 2 se brišu.

Član 14 sadrži novi stav 1 koji glasi: Zabranjeno je pušenje i konzumacija duvanskih proizvoda, uključujući novih i bezdimnih duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta, i biljnih proizvoda za pušenje prilikom javnih nastupa u medijima, kao i u štampanim medijima putem fotografija ili crteža lica.

## Član 9

Član 15 se briše.

Umjesto njega, novi član 15, stav 1 glasi: Zabranjeno je pušenje duvanskih proizvoda, uključujući nove i bezdimne duvanske proizvode, konzumacija elektronskih cigareta i biljnih proizvoda za pušenje, kao i izlaganje drugih lica sekundarnom duvanskom dimu.

## Član 10

U članu 20, u stavu 1, nakon riječi „pušenje“, a prije riječi „vlasnici“ dodaje se: , i konzumacija novih i bezdimnih duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta, i biljnih proizvoda za pušenje. Dodatno, u stavu 1, dio nakon riječi „zabraniti“ se briše i nakon ove riječi upisuje se tačka.

## Član 11

U članu 22, u stavu 1 i 2, tačka na kraju se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: kao i štetnosti konzumacije novih i bezdimnih duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta, i biljnih proizvoda za pušenje.

## Član 12

U članu 25, stav 1, nakon riječi „pušenje“ dodaje se zarez i upisuje: i konzumaciju novih i bezdimnih duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta, i biljnih proizvoda za pušenje.

## Član 13

U članu 27, stav 1, nakon riječi „proizvoda“ dodaje se zarez i upisuje: kao i novih i bezdimnih duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta, i biljnih proizvoda za pušenje.

## Član 14

U članu 68, stav 1 se briše. Umjesto njega, novi stav 1 glasi: Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:.

## Član 15

U članu 69, stav 1 se briše.

Umjesto njega, novi stav 1 glasi: Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:.

## Član 16

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

### Obrazloženje:

Zakonom o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda<sup>6</sup> u Crnoj Gori se propisuju mjere za smanjenje i ograničavanje upotrebe duvanskih i sličnih proizvoda, sprječavanje štetnih posljedica njihove upotrebe, sastojci i emisija, obilježavanje pojedinačnih i spoljašnjih pakovanja, stavljanje u promet duvanskih proizvoda i elektronskih cigareta, kao i mjere za sprječavanje izlaganja sekundarnom duvanskom dimu i obezbjeđivanje vazduha bez duvanskog dima.

Članovi 3 i 4 precizno definišu sve duvanske proizvode dostupne na crnogorskom tržištu i obuhvata kako tradicionalne, tako i alternativne proizvode.

Za razliku od cigareta, Zakon u članu 4, stav 7, prepoznaje i bezdimne duvanske proizvode kao duvanski proizvode čijom upotrebom se ne vrši sagorijevanje, uključujući duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje i duvan za oralnu upotrebu<sup>7</sup>, dok se kroz definisanje pušenja, u stavu 14 istog člana uključuju i elektronske cigarete. Dalje, u stavu 24 precizno se definiše elektronska cigareta na sledeći način: *Elektronska cigareta je proizvod koji može da se upotrebljava za konzumaciju pare koja sadrži nikotin putem usnika ili bilo koji sastavni dio tog proizvoda, uključujući uložak, punjenje i uređaj bez uložka ili punjenja. Elektronska cigareta može da bude potrošna-za jednokratnu upotrebu ili ponovno punjiva-za višekratnu upotrebu, putem posude za ponovno punjenje, punjenja ili pomoću uložaka za jednokratnu upotrebu, i spada u nove duvanske proizvode.*

Dalje, Zakon precizno razrađuje nove duvanske proizvode taksativno navodeći kategorije koje mu ne pripadaju pa u stavu 23 istog člana stoji da je novi duvanski proizvod onaj koji ne pripada ni jednoj od sledećih kategorija: cigarete, rezani duvan, duvan za lulu, duvan za vodenu lulu, cigare, cigarilos, duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje ili duvan za oralnu upotrebu i koji je stavljen na tržište nakon 19. maja 2014. godine.

Član 5 precizira mjere za smanjenje i ograničavanje upotrebe duvanskih proizvoda, u skladu sa principima utvrđenim Okvirnom konvencijom Svjetske zdravstvene organizacije o kontroli duvana, međutim propušta da zakonski na isti način nove duvanske proizvode.

Na taj način, u dijelu ograničenja koja se odnose na duvanske proizvode, u potpunosti su izjednačeni i novi duvanski proizvodi. Tako su propisi koji se odnose

<sup>6</sup> Sl. list CG", br. 46/2019 i 48/2019 - ispr.

<sup>7</sup> Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, član 4, stav 7.

na zabranu reklamiranja već propisani na istovjetan način i za nove duvanske proizvode, zabranjena je prekogranična kupovina na daljinu<sup>8</sup>.

Međutim, zakonodavac ne izvodi ujednačavanje normi do kraja. U dijelu koji se odnosi na prodaju duvanskih proizvoda propušta se ujednačavanje zakonskih rješenja i sa novim duvanskim proizvodima. Dodatno, u okviru mjera za smanjenje i ograničavanje upotrebe duvanskih proizvoda, koji obuhvataja zabranu reklamiranja, proizvodnju, promet i obilježavanje duvanskih proizvoda, zabranu pušenja u radnom i javnom prostoru i izlaganje sekundarnom duvanskom dimu, uticaj na maloljetna lica, kao i druga pitanja od značaja za zaštitu života i zdravlja ljudi, u skladu sa principima utvrđenim Okvirnom konvencijom Svjetske zdravstvene organizacije o kontroli duvana, treba upodobiti i dopuniti sa propisima u vezi novih duvanskih proizvoda, bezdimnih duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta, posuda za ponovno punjenje, biljnih proizvoda za pušenje i sličnih proizvoda koji sadrže nikotin. U tom cilju predložene su izmjene i dopune seta članova Zakona koji tretiraju ovu oblast.

Dalje, propisana je zabrana prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina života, međutim norma ne obuhvata zabranu prodaje novih duvanskih proizvoda, bezdimnih duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta, posuda za ponovno punjenje, biljnih proizvoda za pušenje i sličnih proizvoda koji sadrže nikotin istim licima, te zbog nespornih štetnih posledica koje konzumacija ovih proizvoda može imati na njihovo zdravlje, a imajući u vidu značajan porast korisnika među licima do 18 godine života, stava smo da treba propisati potpunu zabranu prodaje ovih proizvoda za navedena lica.

Važećim Zakonom o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda u Crnoj Gori propisana je zabrana pušenja u radnom i javnom prostoru, kao i izlaganje drugih lica sekundarnom duvanskom dimu. U skladu sa prethodno navedenim razlozima, predlažemo da se predmetni član dopuni i propiše ista zabrana za nove i bezdimne duvanske proizvode, konzumacija elektronskih cigareta i biljnih proizvoda za pušenje.

Konačno, kako bi predložene izmjene i dopune imale funkcionalnu implementaciju, predlažemo jačanje odmjera kaznenih odredbi. Dodatan razlog je i nepotpuna primjena važeće norme koja zbog neadekvatnih kaznenih odredbi, u praksi nema punu primjenu.

Predložene izmjene i dopune, usklađene su sa sledećim propisima Svjetske zdravstvene organizacije, kao i Evropske unije.

Potpisnici Okvirne konvencije o kontroli duvana (FCTC) Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) moraju da poštuju FCTC principe SZO, kako ih povremeno mijenja Konferencija potpisnica Okvirne konvencije.

Crna Gora je 9. maja 2006. godine postala potpisnica Okvirne konvencije SZO o kontroli duvana. Odredbe Okvirne konvencije odnose se na sve aspekte borbe protiv epidemije zavisnosti od duvana – zdravlje, finansije, trgovinu, pravo i masovnu

---

<sup>8</sup> Član 9.

komunikaciju. Izvještaji i rezolucije Okvirne konvencije SZO o kontroli duvana za nove duvanske proizvode, sa fokusom na proizvodima za zagrijavanje duvana i elektronskim nikotinskim inhalatorima je preporučila da se elektronski nikotinski inhalatori regulišu kao uređaji za konzumiranje nikotina ili prema zakonima o kontroli duvana ili prema drugim strogim propisima kao što su oni koji se tiču označavanja, sadržaja, oglašavanja, promocije, sponzorstva i zabranjene upotrebe na javnim mjestima.

Imajući u vidu da je potpisnicama upućen poziv „*da razmotre zabranjivanje ili regulisanje elektronskih nikotinskih/beznikotinskih inhalatora, uključujući na način na koji su zabranjeni, odnosno regulisani duvanski, medicinski, potrošački proizvodi ili druge kategorije, po potrebi, uzimajući u obzir visoki nivo zaštite zdravlja ljudi*“, predložene izmjene i dopune usklađene su sa datim uputima.

U skladu sa članom 5.2. i odlukom FCTC/COP7(9), na Konferencija potpisnica Okvirne konvencije o kontroli duvana je savjetovano potpisnicama da „zabrane ili ograniče proizvodnju, uvoz, distribuciju, prezentaciju, prodaju i upotrebu elektronskih nikotinskih inhalatora“. To je zato što elektronski nikotinski inhalatori sadrže nikotin, koji stvara veliku zavisnost, tako da će korisnici elektronskih nikotinskih inhalatora vjerovatno postati korisnici cigareta sa rizikom od svih štetnih posljedica. Nikotin može da ima pogubne posljedice na razvoj mozga kod djece i adolescenata. Zbog raznolikosti i privlačnosti hiljada aroma, elektronski nikotinski inhalatori su posebno privlačni djeci. Elektronski nikotinski inhalatori se plasiraju na tržište kako bi privukli nove korisnike, a ne da pomognu starim korisnicima da prestanu sa pušenjem. Oni nijesu pomoć za prestanak pušenja sličan nikotinskoj zamjenskoj terapiji. Elektronski nikotinski inhalatori predstavljaju veliki rizik za javno zdravlje i po cilj Crne Gore da postigne najviši stepen zdravlja svog stanovništva.

U dijelu propisa Evropeke unije, Direktiva EU o duvanskim proizvodima iz 2014. godine, naglašavaju strogu regulaciju duvanskih proizvoda, nivoa koncentracije nikotina, veličinu e-cigareta itd. EU se takođe zalaže za jedinstvenu proceduru vođenja evidencije o duvanskim proizvodima radi ujednačenog pristupa i lakšeg izvještavanja. EU je takođe u junu 2022. godine predložila zabranu aroma u e-cigaretama i proizvodima za zagrijavanje duvana.

Imajući u vidu međunarodni okvir, a imajući u vidu da je potrebno obezbjediti najviši stepen zdravstvene bezbjednosti građana, Crna Gora može da ZABRANI sve e-cigarete i nove ili proizvode koji će se u budućnosti pojaviti a namijenjeni su za inhalaciju duvana ili nikotina. Međutim, u ovoj fazi, predlažemo ujednačavanje normi i jačanje kaznenih odredbi kao mehanizama za ograničenje upotrebe novih duvanskih proizvoda, bezdimnih duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta, posuda za ponovno punjenje, biljnih proizvoda za pušenje i sličnih proizvoda koji sadrže nikotin.

Predlog se daje uvažavajući činjenicu da je upotreba elektronskih sistema za isporuku duvana (ENDS) u velikom porastu među mladima koje privlači ciljano reklamiranje, i tvrdnje da su ENDS bezbjednije od cigareta.



Stotine hemijskih supstanci iz e-cigareta završe direktno u plućima korisnika, a dugoročne posljedice i dalje su nepoznate. Proizvođači e-cigareta tvrde da se jednim udisajem stvara veoma mala količina toksične hemikalije, ali korisnici često duže vapijaju, udišu dublje i koriste ih češće, te tako povećavaju izloženost mješavini potencijalno štetnih hemikalija.

Dvije potencijalno opasne hemijske supstance u ENDS proizvodima su benzaldehid i cinamaldehyd. Među drugima, koje mogu biti kancerogene, nalaze se formaldehyd, toluen, acetaldehyd i akrolein. Dugotrajni efekti produženog vapiranja, naročito ako se počne u mlađoj dobi, nijesu poznati.

Dodatno, zagrijani duvanski proizvodi (HTP), (zagrijavati-ne-sagorijevati), su gotovi štapići u obliku cigarete koji sadrže filere i duvanske patrone. Oni se ne sagorijevaju, već zagrijavaju kako bi izazvali emisiju duvana.

Prema Direktivi o duvanskim proizvodima Evropske Unije, HTP treba tretirati isto kao druge duvanske proizvode u smislu njihove prodaje, predstavljanja i proizvodnje. Najveći broj studija o štetnosti HTP-a sponzorise sama industrija i u njima se tvrdi da je rizik kod pasivnog pušenja manji. S druge strane, nezavisne studije navode da emisije iz HTP-a sadrže kancerogene hemikalije. Utvrđeno je da su nivoi nikotina u HTP-u takođe visoki, te da korisnici snažnije udišu kako bi unijeli veću količinu nikotina, koja se približava količini nikotina u cigaretama. HTP su takođe toksičniji od e-cigareta kako za korisnike tako za osobe u neposrednoj okolini. Izgleda da marketing HTP-a uspijeva da proizvod učini atraktivnim za mlađe korisnike, ali ih ne sprečava da koriste i HTP i obične cigarete. Duvanske kompanije i dalje reklamiraju oba proizvoda, tako da niti dolazi do smanjenja štetnosti, niti do prelaska na 'bezbjednije' proizvode.

Stoga, predlažemo izmjene i dopune više gore navedenih članova Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, kako bi se efikasno normiralo i pitanje novih duvanskih proizvoda.

Obim izmjena i dopuna Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda u Crnoj Gori je takav da se njime ne dira u osnovni koncept Zakonika o duvanu, koji je već usklađen sa relevantnim međunarodnim dokumentima odnosno evropskim zakonodavstvom.

Predložene izmjene i dopune usklađene su sa:

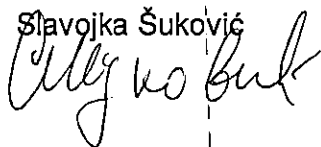
1. Delegirana direktiva Komisije (EU) 2022/2100 od 29. juna 2022. godine o izmjeni Direktive 2014/40/EU Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu povlačenja određenih izuzeća u vezi sa proizvodima za zagrijavanje duvana.
2. Direktiva 2001/37/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 5. juna 2001. godine o približavanju zakona, propisa i administrativnih odredbi država članica u vezi sa proizvodnjom, prezentacijom i prodajom duvanskih proizvoda.
3. Predlogom Evropskog parlamenta o zabrani aromatizovanih proizvoda za zagrijavanje duvana i e-aroma, i usklađen je s

4. Mehanizmima koje Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) predlaže u cilju zaštite stanovništva od ENDS.

Lice zaduženo za koordinaciju konsultovanja zainteresovane javnosti

Načelnica Direkcije za normativnu djelatnost

Slavojka Šuković



Direktor Direktorata

za normativnu djelatnost i harmonizaciju propisa



Stevan Đurišić

